

14 (14).
KHAÇATUR HARUTYUN ĞUKASYAN'IN ANLATTIKLARI
(1898, BİTLİS, HAVARİK K. DOĞUMLU)

Annemin ismi Nubar'dı; babamınki Harutyun, büyükanneminki Koto. Ağabeylerimin isimleri ise Margar, Miron ve Mıkırtıç'ti. Hepimiz bir evde yaşıyorduk. Köyümüzde 200-300 hane Ermeni vardı; Türkler ve Araplar da çoktular. Buğday ve arpa ekerdik. On altı put* buğdayı toprak vergisi olarak öderdik. Ben 15 yaşına kadar babamla çalışırdım.

Köyümüzde Aziz Astvatsatsin isimli bir kilise vardı. Köyde okul yoktu. Köyümüzün suyunu 5 gün bize, 5 gün Türklerle verirdi; içme suyunu çeşmeden getirirdik. Koyun, keçi, inek, öküz beslerdik. Sadece bizim ahırımızda 100-150 koyun bulunuyordu. Babam Bitlis pazarına gider, herbirimiz için ayrı ayrı şeyler getirirdi.

Sonra katliam başladı. Fedayiler geldiler ve iyi dövüştüler; ama katledildiler. Ben Andranik'in grubundaydım. Elimizde Alman silahları vardı. Andranik Dro'yu sevmiyordu; geçip yurtdışına gitmek istiyordu; ama izin vermediler. Türk grupları geldiler ve biz yenildik.

Buraya geldik. Buralarda hep Kürtler vardı. Onları dışarı çıkarmak için çarpıştık; evlerine yerleşip yaşadık.

Savaş sırasında Sovyet ordusundaydım. Gori ve Soçi cephelerinde savaştım.

Şimdi üç oğlumun yanında yaşıyorum.

* Put : 16.2 kilograma eşdeğer bir Rus ağırlık ölçüsü.